2014 YILI MEZİTLİ MÜFTÜLÜĞÜ
CAMİ VE K.KURSLARINDA HADİS VE MEALİ OKUMA PROJESİ KAPSAMINDA HAZIRLANAN
15/12/2014 – 15/01/2015 GÜNLÜK HADİS VE MEALLERİ

<table>
<tr><th colspan="2">EĞİTİM HİZMETLERİ BÖLÜMÜ</th></tr>
<tr><td>15/12/2014</td><td>
عنْ مَعقِلِ بن يسارٍ ، رضي اللَّه عنْهُ ، قَالَ : قال رَسُولُ اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم : « العِبَادَةُ في الهَرْجِ كهِجْرةٍ إلَيَّ » رواه مُسْلِمٌ .

1- Ma'kil İbni Yesâr radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:"Ortalık kargaşa içindeyken ibadet etmek, bana hicret etmek gibidir." Müslim, Fiten 130. Ayrıca bk. Tirmizî, Fiten 31; İbni Mâce, Fiten 14
</td></tr>
<tr><td></td><td>
وعن أبي الأسود قال : قَدِمْتُ المدِينَةَ ، فَجَلَسْتُ إلى عُمَرَ بن الخَطَّابِ رضي اللَّه عنْهُ فمرَّتْ بِهِمْ جنَازةٌ ، فأُثني على صَاحِبِها خَيْرًا فقال عُمَرُ : وجبت ، ثم مُرَّ بأُخرى ، فَأُثني على صَاحِبِها خيراً ، فَقَالَ عُمرُ : وجبَت ، ثم مُرَّ بِالثَّالِثَةِ ، فَأُثْنِي على صاحبها شَرًّا، فَقَالَ عُمرُ : وجبتْ : قَالَ أَبُو الأَسْوَدِ : فَقُلْتُ : وما وجبَت يا أميرَ المؤمنين ؟ قال : قُلتُ كما قال النَّبِيُّ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم : « أَيُّمَا مُسلِم شَهِدَ لهُ أَربعةٌ بِخَيرٍ ، أَدخَلَهُ اللَّهُ الجَنَّةَ » فَقُلنَا : وثَلاثَةٌ ؟ قال : « وثَلاثَةٌ » فقلنا : واثنانِ ؟ قال : « واثنانِ » ثُمَّ لم نَسأَلْهُ عَنِ الواحِدِ . رواه البخاري .

2-Ebü'l-Esved'den rivayet edildiğine göre şöyle dedi: Medine'ye gelmiş Hz. Ömer'in yanında oturuyordum.Yanımızdan bir tabut geçti. İçindeki hayırla anıldı. Bunun üzerine Ömer; "kesinleşti" dedi. Sonra bir başka tabut daha geçti, onun içindeki de hayırla anıldı. Ömer yine "kesinleşti" dedi. Daha sonra üçüncü bir tabut geçti, onun içindeki kötülükle anıldı. Ömer yine; "kesinleşti" dedi. Bu defa ben kendisine:

- Ne kesinleşti, ey mü'minlerin emiri? dedim. Ömer şöyle cevap verdi:

- Ben, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem'in buyurduğu gibi söyledim. O:

- "Herhangi bir müslüman hakkında dört kimse hayırla şahitlik ederse, Allah onu cennetine kor" buyurmuştu. Biz kendisine:- Peki üç kişi şehâdet ederse? dedik.

- "Üç kişi şehâdet ederse de aynıdır" buyurdu. Biz;- Ya iki kişi şâhitlik ederse? dedik.

- "İki kişi de şahitlik etse yine aynıdır" buyurdu. Artık bir kişinin şahitliğini de sormadık.

Buhârî, Cenâiz 86; Şehâdât 6. Ayrıca bk. Nesâî, Cenâiz 50
</td></tr>
<tr><td></td><td>
عن أنس رضي اللَّه عَنْه قال : قَالَ رَسولُ اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم : « مَا مِنْ مُسلِمٍ يَمُوتُ له ثلاثَةٌ لم يَبلُغوا الحِنْثَ إلا أدخلَهُ اللَّهُ الجَنَّةَ بِفَضْلِ رحْمَتِهِ إيَّاهُمْ » . متفقٌ عليه .

3- Enes radıyallahu anh'den rivayet edildiğine göre Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu:

"Henüz ergenlik çağına ulaşmamış üç çocuğu ölen her müslümanı Allah, çocuklara olan rahmet ve şefkati sebebiyle cennete koyar."

Buhârî, Cenâiz 6, 91; Müslim, Birr 153. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 64; Nesâî, Cenâiz 25; İbni Mâce, Cenâiz 57
</td></tr>
</table>

وعن أبي هُرَيْرَةَ رضِيَ اللَّهُ عنْهُ قَالَ : قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم : « لا يَمُوتُ لأَحدٍ مِنَ المسْلِمِينَ ثَلاثَةٌ مِنَ الوَلَدِ لا تَمَسُّهُ النَّارُ إِلاَّ تَحِلَّةَ القَسَم » متفقٌ عليه .

« وتَحِلَّةُ القَسَم » قولُ اللَّهِ تعالى : { وَإِنْ مِنْكُمْ إِلاَّ وارِدُهَا } والوُرُودُ : هُوَ العُبُورُ عَلى الصِّراطِ ، وَهُوَ جسْرٌ مَنْصُوبٌ عَلَى ظَهْرِ جَهَنَّم . عَافَانَا اللَّهُ مِنْهَا .

4- Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu: "**Herhangi bir müslümanın** (ergenlik çağına ermemiş) **üç çocuğu ölürse, o kimseye cehennem ateşi ancak Allah'ın yemini yerine gelecek kadar** kısa bir süre **dokunur**."

Buharî, Cenâiz 6, Eymân 9; Müslim, Birr 150. Ayrıca bk. Tirmizî, Cenâiz 64; Nesâî, Cenâiz 25; İbni Mâce, Cenâiz 57

عن كعبِ بن مالك ، رَضيَ اللَّهُ عنه ، أَنَّ النبيَّ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم خَرَجَ في غَزْوَةِ تَبُوكَ يَوْمَ الخَمِيسِ ، وَكَانَ يُحِبُّ أَنْ يَخْرُجَ يَوْمَ الخَمِيسِ . متفقٌ عليه .

وفي رواية في الصحيحين : « لقلَّما كانَ رسولُ اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم يَخْرُجُ إِلاَّ في يَوم الخَمِيسِ » .

5- Kâ'b İbni Mâlik *radıyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* Tebük Gazvesi'ne perşembe günü çıktı. Zaten Hz. Peygamber genellikle perşembe günü yolculuğa çıkmayı severdi.

Buhârî, Cihâd 103

Sahîhayn'daki bir rivayet şöyledir:Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem*'in, perşembe günü dışında yolculuğa çıktığı pek nâdirdir. Buhârî, Cihâd 103, Ebû Dâvûd, Cihâd 77

وعن صخْرِ بنِ وَدَاعَةَ الغامِدِيِّ الصَّحابيِّ رضي اللَّه عنْهُ ، أَنَّ رسُولَ اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم قَالَ : « اللَّهُمَّ بَارِكْ لأُمَّتي في بُكُورِها » وَكَانَ إذا بعثَ سَرِيَّةً أَوْ جيشاً بعَثَهُم مِنْ أَوَّلِ النَّهَارِ وَكَان صخْرٌ تَاجِراً ، وَكَانَ يَبْعثُ تِجارتهُ أَوَّلَ النَّهارِ ، فَأَثْرَى وَكَثُرَ مالُهُ . رواه أبو داود والترمذيُّ وقال : حديثٌ حسن .

6- Sahâbî Sahr İbni Vedâa el-Gâmidî *radıyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*:"**Allahım! Ümmetimin erkenciliğini bereketli kıl**" diye dua etmiştir.

Râvi (Sahr) diyor ki; Peygamber *aleyhisselâm*, seriyye veya ordu gönderdiği zaman, sabahleyin erkenden gönderirdi. Tüccardan olan Sahr da, ticaret mal ve kervanlarını sabah erkenden yola çıkarırdı. Bu sebeple malı çoğaldı, zengin oldu. Ebû Dâvûd, Cihâd 78; Tirmizî, Büyû' 6. Ayrıca bk. İbni Mâce, Ticârât 41

عَن ابْنِ عُمَرَ رضِيَ اللَّه عَنْهُما قَالَ : قَالَ رسُولُ اللَّه صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم : « لَوْ أَنَّ النَّاسَ يَعْلَمُونَ مِنَ الوحْدةِ ما أَعلَمُ ما سَارَ رَاكِبٌ بِلَيْلٍ وحْدَهُ » رواه البخاري .

7-İbni Ömer *radıyallahu anhumâ*'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:**"Eğer insanlar, yalnız başına yolculuk yapmakta ne sakıncalar olduğunu benim kadar bilselerdi, hiç bir binek sahibi** (yolcu) **gece yolculuğuna yalnız çıkmazdı."**

Buhârî, Cihâd 135. Ayrıca bk. Tirmizî, Cihâd 4; İbni Mâce, Edeb 45

وعن عمرو بن شُعَيْبٍ ، عن أبيه ، عن جَدِّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ : قال رَسُولُ اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم : « الرَّاكِبُ شَيطَانٌ ، والرَّاكِبان شَيطَانانِ ، والثَّلاثَةُ رَكبٌ » .

رواه أبو داود ، والترمذي ، والنسائي بأَسانيد صحيحة ، وقال الترمذي : حديثٌ حسن.

8- Amr İbni Şuayb'ın babası yoluyla dedesinden rivayet ettiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:**"Bir yolcu bir şeytan, iki yolcu iki şeytan sayılır. Üç yolcu ise, kâfiledir."**

Ebû Dâvûd, Cihâd 79; Tirmizî, Cihâd 4

وعن أَبي سعيدٍ وأَبي هُريرَةَ رضيَ اللَّهُ تعالى عَنْهُمَا قَالا : قَال رسولُ اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم : إِذا خَرَجَ ثَلاثَةٌ في سفَرٍ فلْيُؤَمِّرُوا أَحدهم » حديث حسن ، رواه أبو داود بإِسنادٍ حسن .

9- Ebû Saîd ve Ebû Hüreyre *radıyallahu anhümâ*'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:"**Üç kişi yolculuğa çıkarlarsa, aralarından birini başkan seçsinler!**" Ebû Dâvûd, Cihâd 80

وعن ابْنِ عبَّاسٍ رضِي اللَّهُ عَنْهُما عن النبيِّ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم قال: « خَيرُ الصَّحَابَةِ أَرْبَعَةٌ ، وَخَيْرُ السَّرايا أَرْبَعُمائَةٍ ، وخَيرُ الجُيُوش أَرْبعةُ آلافٍ ، ولَن يُغْلَبَ اثْنَا عشر أَلْفاً منْ قِلَّة » رواه أبو داود والترمذي وقال : حديث حسن .

10- İbni Abbas *radıyallahu anhümâ*'dan rivayet edildiğine göre Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:"(Yolculukta) **arkadaşların en iyisi dört kişiden oluşandır. Askerî birliklerin en iyisi dört yüz kişilik olandır. Orduların en iyisi ise dört bin kişiden meydana gelendir. Mevcudu on iki bine ulaşan ordunun mağlûp olması sayı azlığından değil başka sebeplerdendir**."

Ebû Dâvûd, Cihâd 83; Tirmizî, Siyer 7. Ayrıca bk. İbni Mâce, Cihâd 25

– عن أَبي هُرَيْرَة رضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قال : قال رَسُولُ اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم : « إذا سافَرْتُم في الخِصْبِ فَأعْطُوا الإبِلَ حظَّهَا مِنَ الأَرْضِ ، وإذا سافَرْتُمْ في الجَدْبِ ، فَأَسْرِعُوا عَلَيْهَا السَّيْرَ وَبادروا بِهَا نِقْيَهَا ، وَإذا عرَّسْتُم ، فَاجتَنِبُوا الطَّرِيقَ ، فَإِنَّهَا طرُقُ الدَّوابِّ ، وَمأْوى الهَوامِّ باللَّيْلِ » رواه مسلم .

معنى « اعطُوا الإبِلَ حَظها مِنَ الأرْضِ » أَيْ : ارْفقُوا بِهَا في السَّيرِ لترْعَى في حالِ سيرِهَا ، وقوله : « نِقْيَها » هو بكسر النون ، وإسكان القاف ، وبالياءِ المثناة من تحت وهو: المخُّ ، معناه : أَسْرِعُوا بِهَا حتى تَصِلُوا المِقصد قَبلَ أَنْ يَذهَبَ مُخُّها مِن ضَنكِ السَّيْرِ.
وَ«التَّعْرِيسُ » : النزُولُ في الليْل .

11-Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:**"Otu bol yerlerde yolculuk yaptığınız zaman, otlardan istifade etmeleri için develere imkân verin. Çorak ve otsuz yerlerde yolculuk ederseniz, takattan düşmeden gidilecek yere varmaları için develeri sür'atlice sürün. Gece mola verip yatacağınız zaman yoldan ayrılıp bir kenara çekilin. Zira yol hayvanların geçeceği ve böceklerin geceleyeceği yerdir."** Müslim, İmâre 178. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 57; Tirmizî, Edeb 75

وعن أَبي قَتَادَة رضي اللَّهُ عنهُ قَالَ : كانَ رَسولُ اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم إِذا كانَ في سفرٍ ، فَعَرَّسَ بلَيْلٍ اضْطَجَعَ عَلى يَمينِهِ، وَإِذا عَرَّس قُبيْلَ الصُّبْحِ نَصَبَ ذِرَاعَهُ وَوَضعَ رَأْسَهُ عَلى كَفِّه . رواه مسلم .

قال العلماءُ : إِنَّما نَصَبَ ذِرَاعهُ لِئلاَّ يسْتَغْرِقَ في النَّوْمِ فَتَفُوتَ صلاةُ الصُّبْحِ عنْ وقْتِهَا أَوْ عَنْ أَوَّلِ وَقْتِهَا .

12- Ebû Katâde *radıyallahu anh* şöyle dedi:

Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* yolculuğa çıkar da geceleyin konaklayacak olursa, sağ yanının üzerine yatardı. Sabaha karşı mola verirse, sağ dirseğini diker, (bileğini büküp) başını avucunun içine alırdı.

Müslim, Mesâcid 313

– وعنْ أَنسٍ رضي اللَّه عنهُ قَال : قال رسولُ اللَّه صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم : « عَلَيْكُمْ بِالْدُّلْجَةِ ، فَإِنَّ الأَرْضَ تُطْوَى بِاللَّيلِ » رواه أبو داود بإسناد حسن . « الدُّلجَة » السَّيْرُ في اللَّيْلِ .

13- Enes *radıyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:

"**Gece yolculuğunu tercih ediniz. Zira geceleyin yeryüzü dürülür** (rahat yolculuk yapılır)."
Ebû Dâvûd, Cihâd 57

وعنْ أَبي ثَعْلَبَةَ الخُشَنِي رَضي اللَّه عنهُ قال : كانَ النَّاسُ إذا نَزَلُوا مَنْزلاً تَفرَّقُوا في الشِّعابِ والأَوْدِيةِ . فقالَ رسول اللَّه صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم : « إن تَفرُّقَكُمْ في هَذِهِ الشِّعابِ وَالأوْدِية إِنَّما ذلكُمْ منَ الشَّيْطَان ،» فَلَمْ ينْزلُوا بعْدَ ذلك منْزلاً إلاَّ انْضَمَّ بَعضُهُمْ إلى بعْضٍ. رواه أبو داود بإسناد حسن .

14-Ebû Sa'lebe el-Huşenî *radıyallahu anh* şöyle dedi:"Sahâbîler bir yerde konakladılar mı, dere boylarına ve dağ yollarına dağılırlardı. Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*;

- "**Sizin bu şekilde dağ yollarına ve dere boylarına dağılmanız şeytandandır!**" buyurdu.O günden sonra sahâbîler, konakladıkları yerlerde birbirlerinden hiç ayrılmadılar. Ebû Dâvûd, Cihâd 88

وعَنْ سَهْلِ بنِ عمرو وَقيلَ سَهْلِ بن الرَّبيع بنِ عَمرو الأنْصَاريِّ المِعروفِ بابنِ الحنْظَلِيَّةِ ، وهُو منْ أهْل بَيْعةِ الرِّضْوان ، رضيَ اللَّه عنه قالَ : مرَّ رسول اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم ببعِيرٍ قَدْ لَحِقَ ظَهْرُهُ ببطْنِهِ فقال : « اتَّقُوا اللَّه في هذه البَهَائمِ المعْجمةِ فَارْكبُوها صَالِحَةً ، وكُلُوها صالحَة » رواه أبو داود بإسناد صحيح .

15- Rıdvân Bey'atinde bulunanlardan olup İbnü'l-Hanzaliyye diye bilinen Sehl İbni Amr -veya Sehl İbni Rebî' İbni Amr el-Ensârî- *radıyallahu anh* şöyle dedi: Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* karnı sırtına yapışmış (böğürleri göçmüş) bir devenin yanından geçti ve:- "**Konuşamayan bu hayvanlar hakkında Allah'tan korkun! Besili olarak binin, besili olarak kesip yiyin**!" buyurdu. Ebû Dâvûd, Cihâd 44

وعن أَنسٍ رَضيَ اللَّهُ عنْهُ ، قال : كُنَّا إِذا نَزَلْنا مَنْزِلاً ، لا نسَبِّحُ حَتَّى نَحُلَّ الرِّحَالَ . رواه أبو داود بإِسناد على شرط مسلم .

وقوله : « لا نُسَبِّحُ » أَيْ لا نُصلِّي النَّافلَةَ ، ومعناه : أَنَّا مَعَ حِرْصِنا على الصَّلاةِ لا نُقَدِّمُها عَلى حطِّ الرِّحال وإِرَاحةِ الدَّوابِّ .

16-Enes *radıyallahu anh* şöyle dedi :Biz bir yerde konakladığımız zaman develerin yüklerini çöz

Ebû Dâvûd, Cihâd 44

وعن أَبي سعيدٍ الخُدْريِّ رَضيَ اللَّه عنه قال : بينما نَحْنُ في سَفَرٍ إِذ جَاءَ رَجُلٌ على رَاحِلةٍ لهُ ، فَجعَلَ يَصْرِفُ بَصَرهُ يَميناً وَشِمَالاً ، فقال رسول اللَّه صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم :«مَنْ كَانَ مَعَهُ فَضْلُ ظَهرٍ ، فَلْيعُدْ بِهِ على منْ لا ظَهر له ، ومَنْ كانَ له فَضلُ زَادٍ ، فَلْيَعُدْ بِهِ عَلى مَنْ لا زَادَ له » فَذَكَرَ مِنْ أَصْنافِ المال ما ذَكَرَهُ ، حَتى رَأَينَا أَنَّهُ لا حقَّ لأَحَدٍ منا في فضْلٍ . رواه مسلم .

17- Ebû Saîd el-Hudrî *radıyallahu anh* şöyle dedi:

Hz. Peygamber ile bir yolculukta bulunuyorken devesi üzerinde bir adam çıkageldi. Sağına soluna bakınmaya başladı. Bunun üzerine Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* :

- "**Yanında fazla binek hayvanı olan, hayvanı olmayana versin. Fazla azığı olan da azığı olmayana versin!**" diyerek hemen hemen her çeşit malı saydı. Öyle ki biz, hiçbir malın fazlasında, bizden hiçbi-rimizin hakkı olmadığı düşüncesine kapıldık. Müslim, Lukata 18. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Zekât 32

وعنْ جابرٍ رضيَ اللَّه عنهُ ، عَنْ رسول اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم أنَّه أرادَ أنْ يَغْزُوَ فقال: يا معْشَرَ المهَاجِرِينَ والأنصارِ ، إنَّ مِنْ إخوَنِكُم قَوْماً ، ليْس لهمْ مَالٌ ، وَلا عشِيرَةٌ ، فَلْيَضُمَّ أَحَدكم إِلَيْهِ الرَجُلَيْنِ أَوِ الثَّلاثَةَ ، فما لأحدِنَا منْ ظهرٍ يحْمِلُهُ إلا عُقبَةٌ يعْني كَعُقْبَةٍ أَحدهمْ، قال : فَضَمَمْتُ إليَّ اثْنَيْنِ أَو ثَلاثَةً ما لي إلا عُقبةٌ كعقبَةِ أَحَدِهِمْ مِنْ جَمَلي . رواه أبو داود.

18- Câbir *radıyallahu anh*'den rivâyet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* bir gazveye çıkacağı zaman:- "**Ey muhacirler ve ensar topluluğu! Malı ve akrabası olmayan kardeşleriniz vardır. Her biriniz onlardan iki veya üç kişiyi yanına alsın**" buyurdu. Aslında bizlerin de ancak bir kişi ile nöbetleşecek devemiz vardı. (Câbir) dedi ki, "Ben nöbetleşe binmek üzere iki (veya üç) kişi aldım. Benim de ancak onlardan biri gibi deveme nöbetleşe binme hakkım vardı." Ebû Dâvûd, Cihâd 34

وعنه قال : كَانَ رسول اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم يَتخلَّف في المسِيرِ فَيُزْجِي الضَّعيف ويُرْدِفُ ويدْعُو له .. رواه أبو داود بإسناد حسن .

19-Yine Câbir *radıyallahu anh* şöyle dedi: Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* yolculuk esnasında arkadan yürür, yürümekte güçlük çeken, kimseleri terkisine bindirir ve onlara dua ederdi. Ebû Dâvûd, Cihâd 94

وعن ابنِ عمر رَضِيَ اللَّه عنهما ، أَنَّ رسولَ اللَّه صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم كانَ إذا اسْتَوَى عَلَى بعيرِهِ خَارجاً إلي سفرٍ ، كَبَّرَ ثلاثاً ، ثُمَّ قالَ : «سبْحانَ الذي سخَّرَ لَنَا هذا وما كنَّا له مُقرنين، وَإنَّا إلى ربِّنَا لمنقَلِبُون . اللَّهُمَّ إنَّا نَسْأَلُكَ في سَفَرنَا هذا البرَّ والتَّقوى ، ومِنَ العَمَلِ ما تَرْضى . اللَّهُمَّ هَوِّنْ علَيْنا سفَرَنَا هذا وَاطْوِ عنَّا بُعْدَهُ ، اللَّهُمَّ أَنتَ الصَّاحِبُ في السَّفَرِ ، وَالخَلِيفَةُ في الأهْلِ. اللَّهُمَّ إنِّي أَعوذُ بِكَ مِنْ وعْثَاءِ السَّفَرِ ، وكآبةِ المنظَرِ ، وَسُوءِ المُنْقَلَبِ في المالِ والأهلِ وَالوَلَدِ » وإذا رجعَ قَالهُنَّ وزاد فيهنَّ : « آيبونَ تَائِبونَ عَابِدُون لِرَبِّنَا حَامِدُونَ » رواه مسلم .

معنى « مُقرِنِينَ » : مُطِيقِينَ .« والوَعْثاءُ » بفتحِ الواوِ وإسكانِ العينِ المهملة وبالثاءِ المثلثة وبالمد ، وَهي : الشِّدَّة . و « الكَآبة » بِالمدِّ ، وهي : تَغيُّرُ النَّفسِ مِنْ حُزنٍ ونحوِه. « وَالمنقَلَبُ » : المرْجِعُ .

20-İbni Ömer *radıyallahu anhumâ*'dan rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* yolculuğa çıkarken hayvanı üzerine binip iyice yerleşince üç kere tekbir getirir sonra da şöyle dua ederdi:

"Bunu bizim hizmetimize vereni tesbih ve takdis ederiz; yoksa biz buna güç yetiremezdik. Biz şüphesiz Rabbimize döneceğiz."Ey Allahım! Biz, bu yolculuğumuzda senden iyilik ve takvâ, bir de hoşnut olacağın ameller işlemeyi nasip etmeni dileriz.Ey Allahım! Bu yolculuğumuzu kolay kıl ve uzağını yakın et!

Ey Allahım! Seferde yardımcı, geride çoluk çoçuğu koruyucu sensin.

Ey Allahım! Yolculuğun zorluklarından, üzücü şeylerle karşılaşmaktan ve dönüşte malımızda, çoluk çocuğumuzda kötü haller görmekten sana sığınırım." Râvi diyor ki, Hz. Peygamber yolculuktan döndüğünde de aynı sözleri söyler ve onlara şu cümleleri de eklerdi: **"Biz yolculuktan dönen, tövbe eden, kulluk yapan ve Rabbimiz'e hamd eden kişileriz."** Müslim, Hac 425. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihad 72; Tirmizî, Daavât 45-46

وعن عبد اللَّه بن سرْجِس رضي اللَّه عنه قال : كان رسول اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم إِذا سافر يَتَعوَّذ مِن وعْثاءِ السفَرِ ، وكآبةِ المنْقَلَبِ ، والحوْرِ بعْد الكَوْنِ ، ودعْوةِ المظْلُومِ . وسوءِ المنْظَرِ في الأهْلِ والمالِ . رواه مسلم .

هكذا هو في صحيح مسلم : الحوْرِ بعْدَ الكوْنِ ، بالنون ، وكذا رواه الترمذي ، والنسائي ، قال الترمذي : ويروي « الكوْرُ » بِالراءِ ، وكِلاهُما لهُ وجْهٌ . قال العلماءُ : ومعناه بالنونِ والراءِ جميعاً : الرُّجُوعُ مِن الاسْتقامَةِ أَوِ الزِّيادة إِلى النَّقْصِ . قالوا : وروايةُ الرَّاءِ مأْخُوذَةٌ مِنْ تكْوِير العِمامةِ ، وهُوَ لَفُّهَا وجمْعُها ، وروايةُ النون مِنَ الكَوْن ، مصْدَرُ «كانَ يكُونُ كَوناً » إذا وُجد واسْتَقرَّ .

21- Abdullah İbni Sercis *radıyallahu anh*’den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* yolculuğa çıkarken, “**Yolculuğun güçlüklerinden, üzücü manzaralarla karşılaşmaktan, iyiyken kötü olmaktan, mazlumun bedduasından ve dönüşte mal ve çoluk çoçuğu kötü hallerde bulmaktan Allah’a sığınır**”dı.

Müslim, Hac 426. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 41; Nesâî, İsti’âze 41-42; İbni Mâce, Dua 30

عن جابرٍ رضي اللَّه عنهُ قال : كُنَّا إِذا صعِدْنَا كَبَّرْنَا ، وإِذا نَزَلْنَا سبَّحْنا . رواه البخاري .

22- Câbir *radıyallahu anh* şöyle dedi:Biz (sahâbîler yolculukta) yokuş çıktığımızda **Allahüekber;** iniş indiğimizde de **sübhânellah** derdik. Buhârî, Cihâd 132,133. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Cihâd 72

وعن ابن عُمر رضي اللَّه عنهما قال: كانَ النبيُّ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم وجيُوشُهُ إِذا علَوُا الثَّنَايَا كَبَّرُوا ، وَإِذا هَبطُوا سَبَّحوا . رواه أبو داود بإسناد صحيح .

23-İbni Ömer *radıyallahu anhümâ* şöyle dedi:

Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* ile askerleri tepelere çıktıklarında **Allahüekber** derler, düzlüklere indiklerinde de **sübhânellah** diye tesbih ederlerdi. Ebû Dâvûd, Cihâd 72

وعنهُ قال : كانَ النَّبيُّ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم إذا قَفَل مِنَ الحجِّ أَو العُمْرَةِ كُلَّما أوْفى عَلى ثَنِيَّةٍ أَوْ فَدْفدٍ كَبَّرَ ثَلاثاً ، ثُمَّ قال : « لا إله إلاَّ اللَّه وَحْدَهُ لا شَرِيكَ لَهُ ، لَهُ المُلْك ولَهُ الحَمْدُ ، وَهُو على كلِّ شَيءٍ قَدِيرٌ . آيِبُونَ تَائِبُونَ عابِدُونَ ساجِدُونَ لِرَبِّنَا حَامِدُونَ . صدقَ اللَّه وَعْدهُ، وَنَصر عبْده ، وَهَزَمَ الأَحزَابَ وحْدَه » متفقٌ عليه .

وفي روايةٍ لمسلم : إذا قَفَلَ مِنَ الجيُوشِ أو السَّرَايا أَو الحجِّ أو العُمْرة .

قوْلهُ : « أَوْفى » أَي : ارْتَفَعَ ، وقولهُ : « فَدْفَد » هو بفتح الفاءَين بينهما دالٌ مهملةٌ ساكِنَةٌ ، وآخِرُهُ دال أُخرى وهو : « الغَليظُ المرْتَفِع مِنَ الأَرْض » .

24- Yine İbni Ömer *radıyallahu anhümâ* şöyle dedi:

"Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem* hac veya umreden dönerken her yokuş veya yüksek yere çıktığında üç kere "**Allahüekber**" der sonra:

- '**Allah'tan başka ilâh yoktur, O'nun ortağı yoktur. Mülk O'nundur, hamd O'na hastır. O, her şeye gücü yetendir. Biz yolculuktan dönen, tövbe eden, kulluk yapan ve Rabbimiz'e hamd eden kişileriz. Allah verdiği sözü yerine getirdi, kuluna yardım etti ve o toplulukları hezimete uğratıp perişan etti**' buyururdu."

Buhârî, Cihâd 158; Müslim, Hac 428.

وعن أَبي هُريرَةَ رضي اللَّه عنهُ أَنَّ رجلاً قال : يا رسول اللَّه ، إِني أُرِيدُ أَن أُسافِرَ فَأَوْصِنِي ، قال : « عَلَيْكَ بِتقوى اللَّهِ ، وَالتَّكبِير عَلى كلِّ شَرفٍ فَلَمَّا ولَّي الرجُلُ قال: «اللَّهُمَّ اطْوِ لهُ البُعْدَ ، وَهَوِّنْ عَليهِ السَّفر » رواه الترمذي وقال : حديث حسن .

25- Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre, bir adam Hz. Peygamber'e:- Ey Allah'ın elçisi! Sefere çıkmak istiyorum, bana öğüt ver, dedi. Hz. Peygamber ona:

- "**Allah'a karşı saygılı ol ve her tepeye çıktığında Allahü ekber de!** buyurdu. Adam gittikten sonra arkasından: - "**Allahım, ona uzakları yakın et ve bu seferi ona kolay kıl**" diye dua etti.

Tirmizî, Daavât 45; İbni Mâce, Cihâd 8

وعن أَبي موسى الأَشعَريِّ رضي اللَّه عنه قال : كنَّا مَع النبي صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم في سَفَرٍ ، فكنَّا إذا أَشرَفْنَا على وادٍ هَلَّلنَا وكَبَّرْنَا وَارْتَفَعتْ أَصواتنا فقالَ النبي صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم : « يا أَيُّهَا الناس ارْبَعُوا عَلى أَنْفُسِكم فَإنَّكم لا تَدعونَ أَصَمَّ وَلا غَائِباً . إنَّهُ مَعكُمْ ، إنَّهُ سَمِيعٌ قَريبٌ » متفقٌ عليه .

« ارْبعُوا » بفتحِ الباءِ الموحدةِ أَيْ : ارْفقوا بأَنْفُسِكم .

26- Ebû Musâ el-Eş’arî *radıyallahu anh* şöyle dedi:

Biz bir yolculukta Hz. Peygamber ile birlikte idik. Tepelere çıktıkça **Allahüekber, lâ ilâhe illallah** diye yüksek sesle tekbir ve tehlil getirdik. Bunun üzerine Nebî *sallallahu aleyhi ve sellem*: - “**Ey müslümanlar! Kendinizi zorlamayınız. Zira siz sağıra veya burada olmayan birine seslenmiyorsunuz. Allah daima sizinle beraberdir, işitir ve size sizden daha yakındır**” buyurdu.

Buhârî, Cihâd 131, Meğazî 38, Daavât 51, Tevhîd 9; Müslim, Zikr 44. Ayrıca bk. Ebû Dâvûd, Vitr 26.

عن أَبي هُرَيْرَةَ رَضيَ اللهُ عنهُ قالَ : قالَ : رسولُ الله صلى الله عليه وسلم :((ثَلاثُ دَعَوَاتٍ مُسْتجَابَاتٌ لا شَكَّ فِيهِنَّ : دَعْوَةُ المظلومِ ، وَدَعْوَةُ المسَافِرِ ، وَدَعْوَةُ الوَالِدِ عَلى وَلدِهِ)) رواه أبو داود والترمذي وقال : حديث حسن . وليس في رواية أَبي داود : ((على ولِدِهِ)).

27- Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*’den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:**“Makbul olduğunda şüphe bulunmayan üç dua vardır:Mazlumun duası; misafirin duası; babanın çocuğuna duası.”** Ebû Dâvûd, Vitr 29; Tirmizî, Birr 7, Daavât 47. Ayrıca bk. İbni Mâce, Dua 11

عن أَبي موسى الأشعرِيِّ رَضي اللَّه عنهُ أَنَّ رسول اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم كانَ إذا خَافَ قَوماً قال : « اللَّهُمَّ إِنَّا نجعلُكَ في نُحورِهِمْ ، ونعُوذُ بِك مِنْ شرُورِهِمْ » رواه أبو داود ، والنسائي بإسناد صحيح .

28- Ebû Musâ el-Eş’arî *radıyallahu anh*’den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* bir topluluktan kuşkulandığı zaman şöyle dua ederdi: - “**Allahım! Senden, onların önünü kesmeni istiyoruz. Onların verecekleri zarardan sana sığınıyoruz**”. Ebû Dâvûd, Vitr 30

عن خَولَة بنتِ حكيمٍ رَضي اللَّهُ عنها قالتْ : سمعْتُ رسول اللَّه صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم يقولُ : «مَنْ نَزلَ مَنزِلاً ثُمَّ قال : أَعُوذُ بِكَلِمات اللَّهِ التَّامَّاتِ مِنْ شَرِّ مَا خلَقَ ، لَمْ يضرَّه شَيْءٌ حتَّى يرْتَحِل مِنْ منزِلِهِ ذلكَ » رواه مسلم.

29- Havle Binti Hakîm *radıyallahu anhâ*’dan rivayet edildiğine göre, “Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem*’i şöyle buyururken dinledim” dedi:“**Kim bir yerde konaklar da sonra “Yarattıklarının şerrinden Allah’ın mükemmel kelimelerine** (âyet, sıfat ve isimleri) **sığınırım derse, konakladığı o yerden ayrılıncaya kadar hiçbir şey ona zarar vermez**.” Müslim, Zikir 54, 55. Ayrıca bk. Tirmizî, Daavât 40.

	وعن ابن عمرو رَضي اللَّه عنهمَا قال : كانَ رسولُ اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم إذا سَافَرَ فَأَقبَلَ اللَّيْلُ قال : يَا أَرْضُ ربِّي وَربُّكِ اللَّه ، أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شرِّكِ وشَرِّ ما فِيكِ ،وشر ماخُلقَ فيكِ ، وشَرِّ ما يدِبُّ عليكِ ، وأَعوذ باللَّهِ مِنْ شَرِّ أَسدٍ وَأَسْودٍ ، ومِن الحَيَّةِ والعقربِ ، وَمِنْ سَاكِنِ البلَدِ، ومِنْ والِدٍ وما وَلَد » رواه أبو داود . « والأَسودُ » الشَّخص ، قال الخَطَّابي : « وسَاكِنِ البلدِ » : هُمُ الجنُّ الَّذِينَ هـمْ سُكَّان الأَرْضِ . قال : والبلد مِنَ الأَرْضِ مَا كان مأْوى الحَيَوَانِ وإِنْ لَمْ يَكنْ فِيهِ بِناء وَمَنازِلُ قال : ويحتَمِلُ أَنَّ المراد « بِالوالِدِ » : إِبلِيسُ « وما ولد » : الشَّيَاطِينُ . **30**- İbni Ömer r*adıyallahu anhümâ* şöyle dedi:Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* yolculukta iken gece olunca şöyle derdi:- "**Ey yeryüzü! Benim Rabbim de senin Rabbin de Allah'tır. Senin ve sendekilerin şerrinden, sende yaratılanların ve üzerinde dolaşıp duranların şerrinden Allah'a sığınırım. Arslanın, büyük yılanın, (öteki) yılan ve akreplerin şerrinden, burada yaşayanların, doğuran ve doğanların şerrinden Allah'a sığınırım**." Ebû Dâvûd, Cihâd 75
15/01/2015	عن أَبي هُرَيْرَةَ رضيَ اللَّه عنهُ أَنَّ رسول اللَّهِ صَلّى اللهُ عَلَيْهِ وسَلَّم قال : « السَّفَرُ قِطْعَةٌ مِن العذَابِ ، يمْنَعُ أَحدَكم طَعامَهُ ، وشَرَابَهُ وَنَوْمَهُ ، فإذا قَضى أَحَدُكُمْ نَهْمَتَهُ مِنْ سَفَرِه ، فَلْيُعَجِّل إلى أَهْلِهِ » متفقٌ عليه . « نَهْمتُهُ » : مَقْصُودهُ . **31**- Ebû Hüreyre *radıyallahu anh*'den rivayet edildiğine göre Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* şöyle buyurdu:**"Yolculuk bir çeşit azâbtır. Doğru dürüst yiyip içmekten ve uyumaktan sizi alıkor. Herhangi biriniz işini bitirince, evine dönmekte acele etsin!**. Buhârî, Umre 19, Cihâd 136, Et'ime 30; Müslim, İmâre 179. Ayrıca bk. İbni Mâce, Menâsik 1.